

ע"פ 2373/11/18 - ג'יריס סעיד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 2373-11-18 סעיד(אסיר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אברהם בולוס
המעורר: ג'יריס סעיד (אסיר)
נגד
המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על חומרת העונש בגזר דינו של בית משפט לתעבורה בעכו בפל"א 9008-02-17 מיום 16.9.18 (להלן: **גזר הדין**).

רקע וההליכים:

2. בכתב האישום אשר הוגש לבית משפט קמא נטען, כי ביום 10.1.17 המערער נהג ברכב פרטי כשתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע ביום 1.3.09 וללא פוליסת ביטוח בת תוקף.

3. בכתב האישום יוחס למערער ביצוע העבירות הבאות: נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א- 1961 ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל- 1970.

4. ביום 6.9.18 התקיים דיון במסגרתו, לאור עמדת המשיבה למאסר בפועל, בימ"ש קמא הסביר למערער אודות המשמעות של ייצוג על ידי עו"ד. המערער השיב כי אינו מעוניין בייצוג, הוא סומך על ביהמ"ש ומעדיף מאסר על פני פסילה או קנס כספי בשל מצבו הכלכלי.

5. במעמד הדיון המערער הודה בכתב האישום וניתנה הכרעת דין במסגרתה המערער הורשע בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. לאחר שמיעת טיעוני המשיבה לעונש, בימ"ש קמא הציע למערער לדחות את הטיעונים לעונש כדי שיתאפשר בידי המערער לאסוף ולהציג מסמכים רלוונטיים. המערער דחה את הצעת ביהמ"ש והציג את טיעוניו במסגרתם הסכים לעמדת המשיבה למאסר בפועל.

6. לאור עמדת הצדדים בימ"ש קמא הורה על דחיית מועד השלמת הטיעונים לעונש למועד חלופי בעיקר כדי לאפשר למערער להשלים טיעוניו ולהציג מסמכים רלוונטיים. המערער התנגד להחלטת ביהמ"ש קמא והודיע כי

אין בכוונתו להתייצב לדיון. לאור התרשמות בימ"ש קמא כי המערער אינו מבין את ההליך, הוא הורה על דחיית מועד הדיון ומינוי סניגור למערער מטעם הסנגוריה הציבורית.

7. לדיון שהתקיים ביום 16.9.18 התייצב ב"כ המערער מטעם הסנגוריה הציבורית אשר טען כי מאחר ולא הצליח ליצור קשר עם המערער הוא מבקש לדחות את הדיון, אלא שהמערער התעקש כי גזר דינו יינתן ללא דיחוי נוסף. בימ"ש קמא הסביר למערער כי מוטב לדחות את הדיון אולם המערער שוב דחה את הצעת בימ"ש קמא. בשל חוסר שיתוף פעולה מצד המערער, בימ"ש קמא קיבל את בקשת ב"כ המערער להשתחרר מייצוג, נשמעו השלמות לטיעונים לעונש והמערער לא הציג כל מסמך בפני בימ"ש קמא.

8. בימ"ש קמא הדגיש בפני המערער פעמיים נוספות, כי מאחר וקיים רכיב מאסר על תנאי שהינו בר הפעלה, מן הראוי כי המערער יקח ייצוג, אולם המערער חזר ודחה את הצעה זו.

בסיום הדיון ניתן גזה"ד העומד במוקד הערעור.

גזר הדין:

9. בגזר דינו ביהמ"ש קמא סקר את השתלשלות ההליכים בפניו והתנהלות המערער. כן, עמד על מדיניות הענישה באשר לעבריינים הנוהגים ללא רישיון נהיגה. בהתנהלות זו, כך צוין, המערער התעלם מערכים חברתיים הראויים להגנה; כמו ההגנה על משתמשי הדרך מפני הנוהגים ללא רישיון נהיגה כשהכשרתם לנהיגה אינה עוד אפקטיבית; וגם כיבוד החוק והחלטות בית המשפט.

10. מכל אלה, בשים לב לרמת הענישה המקובלת, לאור חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, ביהמ"ש קמא מצא כי מתחם העונש ההולם הינו בין פסילה ארוכה לבין מאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד למאסר בפועל מאחורי סורג ובריח למספר ימים או חודשים, בהתאם לנסיבות התיק ונסיבותיו האישיות של המערער.

11. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא הביא בחשבון לחומרא את עברו התעבורתי של המערער אשר לחובתו 44 הרשעות קודמות, העובדה כי רישיון הנהיגה של המערער פקע מזה כשמונה שנים, לכך שהעבירות האחרונות של המערער היו בנסיבות דומות לעבירה נשוא תיק זה כגון הרשעה בעבירות דומות בשנת 2018 בתיק 344-01-15 (להלן: **התיק הקודם**) המערער נדון לפסילה בת שנה, 3 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים והארכת מאסר מותנה בן 6 חודשים שהוטל על המערער בתיק אחר.

12. מנגד בית משפט קמא שקל לקולא את נסיבותיו האישיות של המערער אשר טען כי לא הסדיר את רישיונו בשל חובות, קשייו הכלכליים, מצבו המשפחתי של המערער שהינו מפרנס יחיד ואב לחמישה ילדים, המתקיים מקצבת נכות.

13. בגזר הדין בית משפט קמא ציין, כי המערער סרב למינוי סניגור, לא הציג מסמכים לאימות טענותיו והתעקש לרצות מאסר בפועל ובכך המערער לא הותיר בפני בימ"ש קמא כל ברירה אחרת. מכאן, ביהמ"ש קמא השית על המערער עונשים בדמות פסילה בפועל מלנהוג לתקופה של 4 חודשים; הפעלת פסילת נהיגה על תנאי שנגזרה בתיק הקודם (שמספרו 344-01-15) לתקופה של 3 חודשים לריצוי באופן חופף עם שחרורו מהכלא;

פסילה מלנהוג על תנאי לתקופה בת 4 חודשים וחתימה על התחייבות ע"ס 5,000 ₪ להימנע מלבצע עבירות בהן הורשע למשך שנתיים. כן הטיל עונשי מאסר כלהלן:

א. מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים.

ב. הפעלת המאסר המותנה לתקופה של 6 חודשים, שנגזר על המערער בתיק הקודם באופן חופף.

14. בסיום הדיון הוחזר המערער לאולם הדיונים ע"י המשמר מכיוון שסירב לחתום על התחייבות כנדרש בגזה"ד וביקש להתחיל לרצות את עונשו. על כן, בימ"ש קמא הורה כי המערער יתחיל לרצות את עונשו לאלתר, דהיינו ביום 16.9.18.

טענות הצדדים:

15. לטענת המערער, עונש המאסר בפועל שהוטל חורג לחומרה מרמת הענישה המקובלת ואינו מוצדק בנסיבות העניין. כן הפנה לפסיקה שאזכרה ע"י בימ"ש קמא בגזר הדין לפיה העונשים הינם בין תשלום קנסות לבין מאסר על תנאי. המערער טען, כי בימ"ש קמא לא נתן משקל לכך שבעת ניהול התיק המערער היה שרוי במצב דכאוני חמור כפי שניכר מהתנהלותו בפני בימ"ש קמא; המערער הודה בהזדמנות הראשונה, חסך בזמן שיפוטי והביע חרטה; בימ"ש קמא לא ייחס חשיבות לנסיבות חייו הקשים של המערער והיותו מפרנס יחיד. כן עתר המערער כי בימ"ש יסתפק במאסר אותו ריצה עד היום ולהורות על עיכוב ביצוע גזר הדין ושחרורו ממאסר עד להחלטה סופית בערעור.

16. מנגד, המשיבה סמכה את ידיה על גזר דינו של ביהמ"ש קמא שלגישתה הינו ראוי ומאוזן. המשיבה טענה כי ביהמ"ש קמא שקל את כלל השיקולים הרלוונטיים, לרבות מדיניות הענישה הנוהגת כמו גם נסיבותיו האישיות של המערער וכלל השיקולים הרלוונטיים. מטעמים אלה המשיבה בדעה כי נכון לדחות את הערעור ולהותיר את העונש שנקבע על כנו.

דיון והכרעה:

17. דיון ראשון התקיים בפניי ביום 13.11.18, בגדרו שמעתי את הטענות כאשר מי מהצדדים לא השיג או הזכיר את המאסר המותנה והפעלתו. בסוף דיון זה דחיתי למתן פס"ד בערעור למועד נדחה. במסגרת כתיבת פס"ד עיינתי היטב בפרוטוקולי הדיונים שהתקיימו בפני ביהמ"ש קמא וגם בתיק הקודם, ומעיון זה עלו ספקות ממשיים לעניין תחולת המאסר המותנה מההליך הקודם על עבירות מושא הליך זה. משכך, באותו היום, 15.11.18, ניתנה החלטתי בגדרה הפנית את תשומת לב הצדדים לספקות אלה וביקשתי את עמדת המשיבה.

המשיבה הגישה הודעה ביום 20.11.18, ובהודעתה זו אשרה כי תנאי זה לא חל, כן הוסיפה כי למרות טעות בולטת זו העונש הינו סביר ואין מקום לקבל את הערעור.

18. בקיומה של הסכמה אין לי צורך להרחיב בהקשר זה מעבר לאמור, עם זאת אציין כ מקריאת גזר דינו של ביהמ"ש קמא מתקבל הרושם כי למאסר המותנה והפעלתו הייתה השלכה ניכרת על קביעת עונש המאסר

בפועל שהושת על המערער בהליך זה. טעם זה בפני עצמו, כך אני סבור, מצדיק התערבות ברכיב המאסר בפועל.

ראיה למסקנתי אודות המשקל שביהמ"ש קמא יחס לתנאי אותו הפעיל, הינה הסטייה הבולטת לחומרא מרמת הענישה הנהוגה ומקובלת עליה אעמוד בהמשך הדברים, זאת בקביעת רכיב המאסר בפועל.

19. לא אחת נקבע, כי עבירת הנהיגה ללא רישיון נהיגה מקפלת בחובה סכנה ממשית לפגיעה בעוברי אורח תמימים ובמשתמשי הדרך, ועל כן אין להקל ראש בעבירת נהיגה ללא רישיון נהיגה שכן עסקין בעבירה מהחמורות שבפקודה: **"המבקש נהג ברכב ללא רישיון וללא ביטוח, תוך שהוא מסכן עוברי אורח. ברי, כי נהיגה בלי רישיון משמעה הסטוטורי נהיגה ללא כישורי נהיגה, וממילא סיכון הזולת. ומעבר לכך נאמר לא אחת, כי משמעות נהיגה כזאת, בהיעדר ביטוח, היא גם הטלת פיצוי הנפגעים על הציבור"** (רע"פ 2666/12 אמיר עטאללה נ' מדינת ישראל, פס' ז (23.4.12); ראו גם רע"פ 3104/11 נידאל פדילה נ' מדינת ישראל, פסקה ז' (4.5.2011)).

כן הענישה המקובלת לעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, במיוחד לעברייני תנועה רציוויסטים, החוזרים ומפרים את חוקי התנועה תוך סיכון שלום הציבור, חייבת לבטא את משקלם של הערכים המוגנים שהופרו ולהעביר מסר תקיף ומרתיע מפני ביצועה.

20. בתחשב בכל האמור לעיל, העונש המקובל בנסיבות הדומות לענייננו, הינו השתת מאסר בפועל לתקופה קצרה נוסף לעונשים נלווים, כאשר רק במקרים חמורים במיוחד מקובל להשית על הנאשם מאסר בפועל למשך 6 חודשים או יותר.

כך למשל, ברע"פ 2208/16 יוסף גוהר נ' מדינת ישראל (17.05.2016), המערער הורשע בנהיגה ללא רישיון נהיגה ובהיעדר ביטוח. למרות עברו התעבורתי המכביד, ביהמ"ש העליון אישר את גזר הדין במסגרתו הוטלו על המערער **2 חודשי מאסר בפועל** בריצוי חופף לעונש מאסר ע"ת בן 7 חודשים כך שבסה"כ ירצה המערער 7 חודשי מאסר וגם פסילה בפועל למשך 24 חודשים. ביהמ"ש קבע כי העונש אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת.

ברע"פ 1973/13 **אסד חסן נ' מדינת ישראל** (24.3.13), הגיע לפתחו של ביהמ"ש העליון עניינו של נאשם שרישיון נהיגתו פקע בשנת 2001, ומאז הורשע ב-14 עבירות שונות אשר חלקן הרשעות בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף. גם במקרה זה אושר העונש אשר כלל, בין היתר, פסילת רישיון הנהיגה לתקופה של 24 חודשים וגם **45 ימי מאסר בפועל**.

מקרה מיוחד בחומרתו היה רע"פ 2666/12 **אמיר עטאללה נ' מדינת ישראל** (23.04.2012). במקרה זה המערער הורשע בנהיגה ללא רישיון נהיגה ובהיעדר ביטוח. בימ"ש העליון אישר את גזר הדין במסגרתו הוטל על המערער 7 חודשי מאסר בפועל ופסילה בת 12 חודשים, אך זאת בעיקר בשל הרשעתו בהליך אחר בתאונה קטלנית שגבתה חייהם של ארבעה אנשים, ובעקבותיה הושת על הנאשם עונש מאסר למשך 15 שנים.

21. מכאן, לאחר עיון בפסיקה אליה הפנה ביהמ"ש קמא וזו שפורטה לעיל, עמידה על רמת הענישה הנהוגה ומקובלת ונסיבות ביצוע העבירות; בהתחשב בעברו התעבורתי המכביד של המערער אשר כולל 44 הרשעות

קודמות לרבות הרשעות בעבירות דומות בארבעה מקרים, וגם בהזדמנויות הרבות שניתנו למערער לייצוג, להצגת טיעונים ומסמכים, שכולן נדחו על-ידו; בכך שביהמ"ש קמא הקל עם המערער בחלק מרכיבי העונש כגון הפסילה בפועל; וכשאני נותן את דעתי לשיקולים לקולא כגון ההודאה בהזדמנות הראשונה והנזקים הכלכליים למערער והסמוכים לשולחנו, אני סבור כי על יסוד מכלול זה, ביהמ"ש קמא החמיר עם המערער בקביעת רכיב המאסר בפועל יתר על המידה.

22. לאור האמור, אני מקבל את הערעור כלהלן:

מורה על ביטול קביעתו של ביהמ"ש קמא בדבר הפעלת המאסר המותנה מתיק 344-01-15.

עונש המאסר בפועל יעמוד על 3 חודשים, חלף 6 חודשים כפי שנקבע בגזר דינו של ביהמ"ש קמא.

יתר הרכיבים וההוראות שנקבע בגזר הדין ישארו בעינם.

ניתן היום, י"ד כסלו תשע"ט, 22 נובמבר 2018, במעמד ב"כ המערער עו"ד יוסף קייסר והמערער.